

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Leto XVI. V Ljubljani, v torek, dne 17. oktobra 1933. Štev. 118.

Leto XVI.

V Ljubljani, v torek, dne 17. oktobra 1933.

Štev. 118.

Nujno je potreben kartelni zakon

Ni zborovanja trgovcev, na katerem se ne bi zahtevalo, da se že enkrat nekaj odločnega ukrene proti škodljivemu delovanju kartelov. Tako je tudi zadnje zagrebško zborovanje trgovcev — o katerem poročamo na drugem mestu obširno — zahtevalo, da se izda zakon o kartelih, ki bo kartele usmeril na njih pravi namen in preprečil, da bi bili še nadalje v škodo našemu narodnemu gospodarstvu. Ni morda zahteve, ki bi bila bolj upravičena in bolj v interesu ne samo našega gospodarstva, temveč tudi državne blaginje, kakor je zahteva po izglasovanju kartelnega zakona. A kljub temu ostaja ta zahteva še vedno neuslišana in naš konzument plačuje še naprej težak davek tujim industrijalci. In niti primer drugih držav, ki imajo kartelne zakone, ne pomaga in zahteva po kartelnem zakonu je še vedno neizpolnjena.

Kakšna škoda nastaja s tem za naše gospodarstvo, pa jasno kaže steklarski kartel. Čeprav smo že o tem enkrat na kratko poročali, vendar ne škoduje, da to poglobljeno ponovimo še enkrat.

Na evropskem steklarskem trgu zavladuje **dominantni položaj** francoska, belgijska, češkoslovaška in nemška steklarska industrija. Te industrije so se svoje dni precej ostro med seboj borile, katera da si osvoji južno-vzhodni evropski steklarski trg, ki ga je češkoslovaška steklarska industrija smatrala vedno za svojega. Ko so se Nemci pripravljali, da prodoro na ta trg, so češki steklarski industrijalci odgovorili s tem, da so nakupili nemške steklarne. Pred nekako dvema letoma so skušali prodreti na ta trg Belgiji in takrat se je pri nas steklo zelo pocenilo, a tudi njegova kvaliteta se je izboljšala. Toda medsebojna konkurenca steklarskih industrij je trajala le kratek čas in kmalu je bil sklenjen mednarodni sporazum, pravilno steklarski kartel vseh štirih največjih steklarskih držav in južno-vzhodni evropski trg je prišel pod interesno sfero čeških steklarn.

Po vojni se je gradbena delavnost v naši državi zelo povečala, vsled česar se je tudi povečala potrošnja okenskega stekla. Vsled tega je nastala misel, da bi bilo treba pri nas zgraditi domačo steklarno. Kot pogoj pa se je zahtevalo, da se uvede zaščitna carina na steklo, kar se je tudi zgodilo in od 100 kg stekla je bilo treba plačati 14, 17 ali 22 zlatih Din carine, kakor je pač bila vrsta stekla. Nato se je zgradila steklarna v Zaječaru, ki pa je le malo časa delala, nato ustavila delo in prešla v last češkoslovaškega steklarskega koncerna. Zaječarska steklarna je izdelovala steklo še na star način, mesto na novi mehanični.

Položaj je bil torej ta. Jugoslavija potrebuje letno 700—1000 vagonov stekla. Carinska zaščita obstoji in znaša okoli 18.000 Din od vagona. To pomeni skupno 12—18 milijonov Din na leto. Mednarodni steklarski kartel je dodelil Jugoslavijo pod interesno sfero češkoslovaške steklarske industrije, ki ima tudi steklarno v Jugoslaviji, katero pa je ustavila. Na podlagi teh dejstev se skoraj nato nastala v Pančevu ob Donavi češkoslovaška steklarna in da bi bil njen monopolni položaj tem sigurnejši, je češkoslovaški steklarski koncern Vitrea zainteresiral še francoski steklarski koncern.

Takoj po vseh sporazumih z drugimi steklarskimi karteli je zvišala češka steklarska industrija okensko steklo od 7 na 9 Kč za kvadratni meter, lani v avgustu pa na 22 Din, franko Beograd in neocarinjeno.

Teren za novo steklarno v Pančevem je bil dobro pripravljen in ko je bilo doseženo še to, da se tara ni več pavšalno odbijala od tovora, temveč se je morala specificirati netto-teža ter se je s tem carina povečala dejansko še za 6—7%, je mogla pančevačka steklarna pričeti s prodajo svojega stekla. Saj je imela pančevačka steklarna še to prednost, da ji ni bilo treba plačevati za steklo precej visokih prevoznih stroškov, da je plačevala za 1-4% manjši davek na poslovni promet ko tuje steklarne in da je mogla delati z znatno cenejšo delovno silo.

Dokler še ni delala pančevačka steklarna, je veljalo tuje steklo po 13-60 dinarjev za kvadratni meter brez carine, z vsemi stroški pa 25 Din. Danes pa se plača v Pančevu za steklo 31 Din, to je za 6 Din več in skoraj trikrat dražje, kakor je veljalo preje neocarinjeno belgijsko ali češkoslovaško steklo. Država je dobila preje od carine po 18.000 Din od vagona, danes država več ne dobi tega denarja, ker pripade ta denar češkoslovaškemu steklarskemu kartelu in poleg tega še 7—9 tisoč Din vsled drugih ugodnosti. Tako izgublja država na leto okoli 15 milijonov carinskih dohodkov, ker te dobiva sedaj pančevačka steklarna, ki ima **monopolni položaj** v državi.

18.000 Din od vagona dobiva torej pančevačka steklarna premije v obliki zaščitne carine, vsi njeni stroški, ki

ostanejo v naši državi (za plače, sirovine, davke), pa znašajo niti ne polnih 10.000 Din pri vagonu.

To se pravi, da imajo pri nas tuji steklarski industrijalci danes pri vagonu najmanj 8—10 tisoč Din več dobička, kakor pa so ga imeli, dokler se še niso odločili na to žrtev, da nam zgrade steklarsko tvornico.

Edina konkurenca češkoslovaškemu kartelu je grška steklarna v Pireju, ki dobavlja v Solun steklo po ceni 49 fr. frankov za zaboj, dočim velja pančevačko steklo po 230 Din in je torej toliko dražje, da se trgovcem v južni Srbiji izplača, da kupijo raje grško ocarinjeno steklo, ko pa pančevačko, ker ga še vedno dobe ceneje. Govori se, da se sedaj trudi češkoslovaški steklarski kartel, da bi pridobil grško steklarno za to, da ne bi več pošiljala svojega stekla v Jugoslavijo. Zastopniki kartela so v ta namen že bili na Grškem.

A ker ni zadosti vseh teh bonitet, je skušala pančevačka steklarna dobiti še pravico na carine prost uvoz kremenskega peska, pa čeprav ga je v naši državi v izobilju. Še ta zaslugek bi morali izgubiti domači ljudje.

To je na kratko zgodba steklarskega kartela, to je na kratko slika naše velike pameti, da obtežujemo ubogega našega konzumenta do skrajnosti, da more tuji kartel tem več zaslužiti.

Menda ni treba še dokazovati, da nam je zakon o kartelih nujno potreben.

Sloga in solidarnost sta potrebni

Pod tem naslovom so objavili »Obhodniške zbirke« članek, ki je pisan sicer za češke prilike, ki pa prav tako velja v mnogem tudi za naše razmere. Zato ga ponatiskujemo. Češki list piše:

Ena najbolj važnih stvari, ki nam manjka, je vprašanje solidarnosti in složnosti. Ti dve lastnosti bi nam mogli dati mnogo večjo silo proti našim neprijateljem in bi nam mogle tudi drugače urediti položaj.

Če bi bilo trgovstvo solidarno in složno, koliko stvari bi se moglo preprečiti, koliko neprijetnosti ubraniti!

Vzemimo samo primer pri nakupu blaga.

Če bi se trgovstvo povzpelo do tega, da bi skupno nakupovalo blago, če bi složno podpiralo svoja podjetja, kako velik vpliv in kakšno moč bi imela ta podjetja!

Upoštevajmo samo to, da dobavlja velenakupovalnica Lustig blago za 2 do 3 tisoč konzumov. Kakšno silo in moč ima zato ta velenakupovalnica. Njej nasproti pa je samo na Češkem 40.000 ali celo več trgovcev s kolonialnim blagom. Kakšna moč bi mogla biti v njih! Bila bi to stavba, ob kateri bi se razbili vsi napadi nasprotnikov.

A kako je v resnici!

Naš trgovec se ne more povzpeti do tega, da bi podpiral podobno podjetje.

Proti vzhodu denarni trg vedno dražji

V »Prager Tagblattu« piše znani gospodarski strokovnjak Jelinek, kako je kapitalni trg vedno revnejši in dražji, čim bolj se gre proti vzhodu Evrope.

V Londonu se dobi dnevni denar za četrt do pol odstotka, v Franciji je treba plačati že 1 1/2% obresti, v Berlinu pa že 4 in pol, v Varšavi pa znaša obrestna mera že 8%. London prevzema polagoma zopet vlogo svetovnega bankirja in samo še nestabilizirani funt je ovira, da je še ne more prevzeti popolnoma.

Še bolj pa se vidi razlika med zahodnimi in vzhodnimi denarnimi trgi v množini razpoložljivega kapitala. Pred kratkim je bilo v Londonu razpisano 3.75% posojilo Avstralije. Kdor je podpisal posojila za 1500 funtov, je dobil samo 100 funtov posojila, kdor je podpisal še več, je dobil samo desetino pod-

rajše kupi drugod in magari za isto ceno. Od svoje stanovske velenakupovalnice zahteva vse mogoče prednosti, zahteva predvsem, da bi mu ta že v začetku dovoljevala dolgoročen kredit in podobno. Pozablja, da mora mlado podjetje zahtevati, da se mu dobave v času plačajo in da je potrebno tudi druge podpore. Zaradi tega se razbijejo vsa stremljenja za skupnim nakupom blaga, kar ni v majhno škodo trgovstva.

Isto je tudi s prodajo. Ne pridemo do tega, da bi se držali enotnih cen, ne znamo se braniti proti škodljivcem trgovskega stanu. Nasprotno, nekateri imajo naravnost veselje, kadar ima škodo njih tovariš, pa čeprav imajo škodo tudi sami. Čisto pozabljajo, da se na ta način sami med seboj pobijamo in škodujemo.

In kako je v davčnih zadevah? Koliko škode se napravlja, ker nekateri dajejo davčnim upravam namenoma napačne informacije o svojih konkurentih. Zopet pozabljajo, da more isto storiti o njih tudi konkurent in da tako drug drugemu spravljajo denar iz žepa.

Vse to bi morali trgovci prevdariti in si reči: Ne more iti tako naprej, ker se na ta način medsebojno uničujemo. Moramo vzgojiti med seboj kolegialnost in složnost, zakaj s tem obvarujemo sebe in svoj stan pred nedoglednimi škodami!

pisane vsote. Zaupanje angleškega prebivalstva je tako veliko, da je mogla angleška vlada znova razpisati 2 in pol odstotno konverzijsko posojilo po tečaju 94 in da je mogla ponuditi lastnikom dne 1. februarja 1934 zapadlih 4 in pol odstotnih drž. obligacij v višini 50 milijonov funtov predpravo na nakup novega 2 in pol odstotnega konverzijskega posojila. Čeprav ni francoski kapitalni trg nič manj bogat, vendar so njegovi pogoji za posojila mnogo dražji. To je posledica onih izgubljenih milijard, ki so jih izgubili francoski varčevalci v Rusiji in drugih vzhodnih državah. Vsled tega je obrestna mera v Franciji skoraj še enkrat višja ko v Angliji. Šele pred dnevi je bilo v Parizu razpisano veliko posojilo za Maroko, ki bi se obrestovalo po 5%. Da je bilo posojilo uspeš-

no, se je moralo razpisati po tečaju 89, kar je vsekakor mnogo za posojilo, za katero jamči država. Mnogo bolj uspešna pa so loterijska posojila in novo premijsko posojilo, ki ga je razpisala francoska vlada, je bilo prepisano že pred njegovo izdajo.

Mnogo slabše so razmere na nemškem denarnem trgu. Ker vlada na trgu veliko pomanjkanje kapitala, si je skušala Nemčija pomagati s tremi odredbami. Predvsem je sklenila s tujimi upniki dogovor, po katerem plačuje dolžne obresti in amortizacijske zneske le polovico v tujih valutah, drugo polovico pa v tako imenovanih registrskih markah, ki se morejo uporabiti samo za potovanja v Nemčiji, za financiranje dodatnega izvoza in za nakup efektov v Nemčiji. Druga odredba je bila prisilna konverzija okoli dveh milijard zapadlih komunalnih posojil v dolgoročna in po zelo znižani obrestni meri. To konverzijsko marko je mogoče vnovčiti v tujini za največ 40%. Tretja uredba pa je bila sprememba statuta nemške Državne banke, da bi mogla ta pričeti s politiko »odprtega trga«. Državna banka je dobila s tem pooblastilo, da nakupi pupilarno varne efekte v poljubni višini in da izda na podlagi teh nove bankovce, ker se ti vstejejo v zakonito kritje. S tem je stopila Nemčija na silno nevarno pot, ki jo v anglosaskih državah kljub vodenju politike odprtih vrat niso nikdar poznali, ker je v teh državah vedno veljalo kot osnovno načelo, da mora biti emisijska banka neodvisna od državnih izdatkov. To pot je sedaj Nemčija zapustila.

Še mnogo bolj v nasprotju z vsemi običaji zapadnih držav pa je to, kar je uvedla Nemčija v svoj »zunanje trgovinski akciji«. Nemška državna banka daje namreč nemškim izvoznikom za registrske marke, ki jih prejemale v plačilo za svoj »dodatni izvoz«, bankovce v nominalni vrednosti, čeprav imajo registrske marke v tujini tečaj največ 50%. Nemški izvoznik more vsled tega ponuditi svoje blago v tujini za 25% ceneje, ko vsaka druga tuja tvrdka. V tujini kupi od tujega upnika registrske marke, za katere plača samo polovico nominalne vsote, doma pa dobi polni znesek. Tako financira Nemčija svoj izvoz z denarjem svojih tujih upnikov. S tem je Nemčija začela izvajati postopanje, ki je v odločnem nasprotju z vsem pravnim čutom tujine. Trenutno ima sicer Nemčija od tega gaženja poštenja dobiček, toda dolgo ne bodo tuji upniki to postopanje gledali.

Razstavite svoje naprave proti nezgodam

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani se bo te dni obrnil na razna podjetja s prošnjo, da mu dajo na razpolago slike o svojih napravah za preprečevanje nezgod v obratih, slike strojev z varnostnimi napravami, zdravstvenimi in higijenskimi pripomočki v obratih in delavnicah, ker namerava po vzoru drugih držav v svojem delokrogu organizirati miniaturni muzej s slikami. Tako razstavo bo priredil ali v svoji dvorani, ali v posebni koji na velesejmu, da zainteresira širšo javnost na velevažno vprašanje preprečevanja odnosno omejevanja težjih nezgod in obrtnih obolenj. Razstava slik bo nudila naši industriji in obrti najlepšo priliko za brezplačno in uspešno reklamo njenih proizvodov, kar more biti le v korist in povzdigo našega gospodarstva. Razstava bo urejena tako, da se jo bo lahko preneslo v vsa večja mesta naše države, s čimer bo prišel reklamno gospodarski značaj razstave še do večje veljave.

Pozivljamo zato vse tvornice in industrijska podjetja, da se odzovejo pozivu Okrožnega urada, zlasti še, ker je to tako v njihovem lastnem, ko splošnem interesu narodnega gospodarstva.

Brez zdrave trgovine ni zdravega gospodarstva

Konferenca trgovskih združenj Savske banovine v Zagrebu

V dneh 14. in 15. t. m. je bila v sejni dvorani Trgovske in industrijske Zbornice v Zagrebu konferenca vseh združenj trgovcev Savske banovine.

Konferenco je vodil predsednik Združenja trgovcev v Zagrebu Ivan Prpić, ki je uvodoma prečital udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, pozdravno brzojavko ministru za trgovino in industrijo dr. Iliju Šumenkoviću in banu Savske banovine dr. Ivi Peroviću.

Poleg zastopnikov združenj Savske banovine so se udeležili konference za kr. bansko upravo načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo dr. Ognjeslav Aranićki, za čehoslovaški konzulat inž. Šust, za Trgovsko-industrijsko zbornico v Zagrebu dr. Milan Vrbanić, predsednik zbornice trgovalnega odseka Oton Stern, za obrtniško zbornico predsednik Milan Ramušćak, industrijo Savske banovine sta zastopala predsednik Zveze industrijev Vladimir Arko in tajnik dr. Marko Bauer i. dr.

Svoje odposlance kot goste je odposlalo na konferenco združenje trgovcev v Ljubljani in Zveza trgovskih združenj dravske banovine, ki ju je zastopal zvezni tajnik I. Kaiser, Srpsko trgovačko združenje v Beogradu, Savez trgovskih združenj v Osičku, združenje v Banjaluki, Dubrovniku in Skoplju. Konferenci je prisostvoval tudi generalni tajnik zagrebske zbornice dr. Adolf Cuvaj.

Po nagovoru predsednika Ivana Prpića, v katerem je obrazložil namen konference in poudaril potrebo po smotreni in solidarni stanovski organizaciji, je govoril načelnik oddelka za trgovino, obrt in industrijo banske uprave dr. Ognjeslav Aranićki, ki je iznesel med drugim te misli:

V delu za odpravo krize, se mora stremeti v glavnem za tem, da oblasti sodelujejo z gospodarskimi organizacijami, kar določa tudi zakon o obrtih. To sodelovanje med državnimi oblastmi in obveznimi organizacijami prihaja vedno bolj do izraza. Treba je ustvariti čim ožjo vez med oblastjo in pridobitnikom.

V pogledu važnosti gospodarskih strok v gospodarstvu je treba ugotoviti, da so trgovci enako važni pionirji v našem gospodarstvu, kot vse ostale gospodarske stroke.

Brez dela in brez rizika, ki ga opravlja in nosijo predvsem trgovci, ne more biti procvita proizvodnih strok našega gospodarstva.

Da se ustvarijo zdravi odnosi v našem gospodarstvu, je predvsem potrebno sodelovanje vseh gospodarskih strok. Konec svojega govora je pozval konferenco, naj bo vse njeno delo posvečeno skupnosti vseh gospodarskih strok.

Po pozdravnih nagovorih zastopnikov posameznih organizacij in po govoru tajnika zagrebskega združenja dr. Bogata, ki je v kratkih potezih orisal pomen konference za stanovsko organizacijo, se je razvila po uvodnem nagovoru predsednika Ivana Prpića k točki sanacija gospodarskih razmer obširna in jako živahna debata o zakonu o zaščiti kmeta. V temperamentnih govorih so zastopniki posameznih združenj kritizirali zakonske odredbe in navajali konkretne primere. Vsa debata je izvenela v zahtevi, da se zakon o zaščiti kmeta ukine, odnosno da likvidacijo kmečkih dolgov izvede država po svojih denarnih zavodih.

Mnogo se je razpravljalo in istotako ostro kritiziralo postopek posameznih denarnih zavodov, ki v skrajni meri izkoriščajo zaščito.

Prešlo se je nato, zopet po uvodnih besedah predsednika Ivana Prpića na razpravo o kartelih.

Debata je pokazala, kako pereče je pri nas vprašanje kartelov. Zastopniki združenj so na konkretnih primerih dokazovali škodljivost kartelov za narodno gospodarstvo. Razvoj kartelov v naši državi je v dokajšnji meri posledica visoke zaščitne carine, ki jo naša industrija uživa in po kartelih izkorišča. Oni pri nas niso organizacija proizvodnje, kakor trdijo, marveč izkoriščajo s karteliziranimi cenami in izključevanjem konkurence vse ostale gospodarske stroke. Njih sporazumi so tudi v škodo konzumenta.

Naša industrija je pretežno v rokah tuje kapitala, ki prihaja k nam, da izrabi konjunkturo in se zopet izseli, čim mu je v državi neugodno. S tem škoduje tudi dejansko naši domači industriji.

V interesu narodnega gospodarstva je torej, da se karteli podvržejo najstrožji kontroli ter da se čimprej uveljavi zakon o kartelih, katerega osnutek je bil izdelan že pred dvema leti, pa je baje obležal v predalu.

Branila sta upravičenost obstoja in potrebo kartelov zastopnika industrije predsednik Vladimir Arko in tajnik dr. Marko Bauer. Slednji je v široko zasnovani teoretični razpravi o potrebi snovanja kartelov dokazoval, da so sporazumi glede cen ali proizvodnje, — kar pomenja organizacijo proizvodnje, — v sedanjih težkih časih, ki jih tudi industrija preživlja, — vsekakor potrebni. Celotna Mednarodna trgovinska zbornica ni zavzela stališča proti kartelom, da si je v njej včlanjena večina trgovcev.

Z živahnimi medklci so zborovalci prekinjali govor tajnika dr. Bauerja o koristnosti kartelov.

Ublažil je dokajšnje nerazpoloženje, ki ga je izzval govor dr. Bauerja, predsednik Zveze industrijev Vladimir Arko, ki je sicer utemeljeval gospodarsko potrebo industrije po sporazumih in kartelih, vendar pa tudi priznal, da je v njih marsikaj nepravilnega. Mnenje je, da je potreben zakon o kartelih, ki naj kontrolira politiko cen in proizvodnje kartelov. Zlasti je tudi pozival trgovstvo na sodelovanje trgovine z industrijo; kajti industrijalec ne more živeti brez trgovca; trgovec pa rabi dobro razvito industrijo; — neprijatelj obema, in oba — da si krivično — pa obsoja konzument, ki gospodarskim krogom obče ni naklonjen.

Trgovci in trgovine tvornice

Nadaljnjo debato o kartelih je predsednik Ivan Prpić zaključil in začela se je razprava o stališču trgovstva napram prodajalcem, ki jih ustvarjajo industrijska podjetja.

Z razpisom ministrstva za trgovino in industrijo prodajalnice tvorničskih podjetij ni smatrati kot samostojna trgovska podjetja, vezana na posebno obrtno dovoljenje. Ta razpis pa je v nasprotju z zakonom o obrtih, po katerem so prodajalne tvorničske podjetje samostojna obrtna podjetja, ki morajo imeti posebno obrtno dovoljenje in biti član trgovskega združenja. Ostri kritiki je bilo podvrženo poslovanje prodajalnih tvornic »Bata«, ki mnogo škoduje tudi trgovini in ki se bavi v nekaterih krajih s prodajo svojih izdelkov celo po sejnih in s svojimi delavnicami, ki so v zvezi s trgovinami, uničuje našo domačo čevljarstvo obrt.

Zborovalci so apelirali na industrijo, da z ozirom na opredelitev, da tovarna proizvodnja, a trgovci prodaja, in z ozirom na dobre odnose med industrijo in trgovino, odpravi odpiranje prodajal, v vsakem primeru pa je smatrati prodajalno tvorničskega podjetja kot samostojen trgovinski obrt. Razpis ministrstva za trgovino in industrijo pa naj se razveljavi.

Po obširnih, nad pet ur trajajočih debatah, je predsednik zaključil zborovanje. Zvečer se je v hotelu Esplanade vršila skupna večerja na čast udeležencem konference.

V nedeljo, 15. t. m. se je konferenca nadaljevala in razpravljala o vprašanju davčnega postopka v poslednjem času.

V obširni debati se je z ozirom na skoraj povsem ustavljen gradbeno delavnost poudarjala potreba, da se s pooblastilom v finančnem zakonu zvišana zgradarina za nove stavbe ukine in upostavi zopet stanje, ki ga določa zakon o neposrednih davkih. S konkretnimi primeri podprta je bila debata, v kateri so zastopniki združenj protestirala proti sekvistiranju podjetij, ki se je vršilo v Zagrebu, radi neplačila zaostalih davkov in proti ostremu postopku pri izterjavanju davkov.

Po debati o predlogih

za novelizacijo zakona o obrtih,

v kateri so pokazali zastopniki združenj na razne pomanjkljivosti zakona, je konferenca sklenila zahtevati med drugim: da

se nujno izdajo pravilniki k zakonu o obrtih; da se učna doba podaljša na tri leta; dokončana srednja ali njej enaka šola, naj bi nadomeščala učno dobo in leto zaposlitve; da se točno interpretira določba, kateri so »Branjevski in slični mali obrati«; prepovedati je prehod branjerij in obrtov, za katere ni potreben dokaz usposobljenosti, v trgovino, kateri je sicer potreben dokaz usposobljenosti; združenjem naj bi se dala pravica pritožbe na vsako izdano pooblastilo ali dovolilo; ker se pod pojmom »domače hišne delavnosti« dostikrat neupravičeno krije obratovanje, naj se pojem točno označi in naštejejo predmeti, ki spadajo pod domačo hišno delavnost.

Vsa konferenca je bila posvečena razpravi o aktualnih gospodarskih in trgovskih zadevah. Končno je bila sprejeta resolucija, ki navaja vse težnje, ki so bile predmet debate; končala pa je z geslom: **Brez zdrave trgovine ni zdravega gospodarstva**, a brez racionalnega gospodarstva ne more biti govora o življenju in gospodarskem napredku naroda. Pri ozdravljanju gospodarskih prilik pa mora solidarno sodelovati tudi vse jugoslovansko trgovstvo po svojih stanovskih organizacijah.

Adria prašek je boljši

Indeks cen Narodne banke

Oddelek narodne banke za proučevanje gospodarskih vprašanj je objavil svoje rezultate o indeksu cen za mesec september. Po teh podatkih je znašal indeks cen (na debelo) za:

	sept.	avg.	sept.	sept.
	1933	1933	1932	1931
rastlinske proizvode	48'0	49'3	57'7	70'4
živalske proizvode	58'2	55'6	56'8	70'6
mineralne proizvode	75'2	74'9	74'8	74'2
industrijske proizvode	67'6	68'5	64'0	72'2
celotni indeks	60'7	60'7	61'8	71'6
izvozne predmete	56'7	55'8	56'3	70'7
uvozne predmete	73'2	73'4	68'3	66'9

Celotni indeks (cene l. 1926 vzete kot 100) je ostal avgusta neizpremenjen, v primeri z lanskim letom pa je padel za več ko eno točko, v primeri z l. 1931 pa celo 10-9 točke. Dvignil se je indeks za živalske proizvode, ker so se dvignile cene ovcam, zaklani živini in jajcam ter nekoliko tudi goveji živini. Cena masti pa je popustila. Rastlinski proizvodi so v ceni padli, najbolj je padla cena sena in konoplje, a tudi žita, dočim se je fižol popravil v ceni in enako tudi češnje. Cena industrijskega indeksa je popustila zlasti zbog padca cen moke in tekstilnih proizvodov.

Pri indeksu cen na drobno pa so bile te spremembe:

	sept.	avg.	sept.	sept.
	1933	1933	1932	1931
kmetijski predmeti	69'3	68'1	72'2	85'3
obrtno-industrijski	71'0	74'1	72'0	80'4
kolonijalni predmeti	77'5	79'6	82'4	78'0
živila	72'8	73'9	75'5	81'2
obлека	77'9	77'1	70'9	73'3
razsvetljava in kurjava	75'9	74'3	75'5	85'5
razno	81'4	82'4	83'0	81'7
celotni indeks v prodajni trgovini	73'4	73'5	75'0	82'0

Adria prašek je boljši

ZAČASNO VEZANI DINARJI ZA IZVOZ HMELJA

Finančni minister je pod št. 115363 z dne 13. septembra 1933. glede uverenja o zavarovanju valute za izvoz hmelja izdal ta sklep:

»da se morejo uverenja o zavarovanju valute za izvoz hmelja iz naše države upravičiti v države, s katerimi nimamo sporazuma o kliringu in o plačilnem prometu s 50% »začasno vezanih« dinarskih terjatev tujcev, a 50% z devizami dežele, v katere se hmelj izvozi in ki se morajo v celoti odstopiti Narodni banki v obračun.«

Električno podjetje

Ivan Mihelčič,

Ljubljana, Borštnikov trg 1, telefon 27-64, izvršuje vsakovrstne električne instalacije. Vsa pripadajoča svetila in žarnice za električno instalacijo in zvomila, kakor ostali elektrotehnični material dobite po zmernih cenah.

POSEBNI VLAK V BEOGRAD

bo vozil dne 23. t. m. ob priliki gostilničarskega kongresa. Vožnja, dvodnevna prehrana, prenočišče in postrežba stane za izletnike: iz Maribora Din 364—, iz Ljubljane Din 295— za osebo. Prijave sprejema Putnik v Ljubljani do 20. t. m. Ura odhoda se objavi pravočasno.

Po svetu

Pri občinskih volitvah v Dravski banovini je od 274.282 volilcev glasovalo 188.017 ali 68'5%. JNS je dobila 122.388 glasov ali 65'4% in 296 občin, kompromisne liste 15.299 glasov ali 8'1% in 16 občin, opozicija 48.293 glasov ali 25'6% in 54 občin, socialisti 2.037 glasov ali 1% in 2 občin.

Tudi pri občinskih volitvah v Zetski in Vardarski banovini je zmagala z veliko večino JNS.

Bolgarski in rumunski kralj se v kratkem sestane, kakor je napovedal Titulescu.

Titulescu je v svoji izjavi novinarjem naglasil, da o reviziji mirovnih pogodb ni govora. Bolgarski tisk komentira to izjavo zelo neugodno in pravi, da se mora bolgarska javnost že enkrat otresti vseh iluzij in tudi te, ki je nastala v zadnjem času, da bi namreč dobila Bolgarska za pristop k Mali antanti teritorialne in druge kompenzacije.

V razorožitvenem vprašanju je prišlo hitro po vrsti do dveh senzacionalnih preobratov. Francosko-angleško-ameriška solidarnost v tem najbolj kočljivem mednarodnem vprašanju je nakrat razbila ekstrature ameriškega delegata, kateremu se je kmalu nato pridružil še angleški. Takoj nato pa so dali Nemci še drugo senzacijo.

Pod predsedstvom Hindenburga je bila v Berlinu seja nemške vlade, na kateri je bilo sklenjeno, da Nemčija zapusti razorožitveno konferenco in da izstopi iz Društva narodov. Nemški parlament se razpusti in razpišejo se nove volitve, ki naj imajo plebiscitni značaj in ki naj dokažejo, da je ves nemški narod strnjeno za to odločno zunanjo politiko vlade.

V posebnem proglasu na narod je Hitler oznanil ta sklep vlade in ga obenem utemeljil s tem, da je Nemčija sicer za mir, da pa ne more sodelovati v nobeni mednarodni ustanovi (torej tudi pri Društvu narodov ne) in nobeni pogodbi (to je pri razorožitveni konferenci), če se ji ne prizna v vsakem oziru popolna enakopravnost.

Vest o sklepih nemške vlade je delovala v Ženevi ko bomba. Najbolj ogorčeni so bili angleški in ameriški delegati, ki so na prošnjo nemških delegatov v zadnjem hipu razbili enotno fronto zapadnih velesil, ker zopet enkrat niso pravilno precenili razpoloženja v Nemčiji. Nočejo namreč razumeti, da je Hitler prišel do svojega mesta le zato, ker se je znal uveljaviti kot reprezentant nepomirljive nemške revanše.

Versaj še vedno velja pravi kot odgovor na sklepe nemške vlade poluradni »Temps«, ki s tem izraža stališče oficijalne Francije. Vsa štirinajstletna prizadevanja, da se prepreči vojna nevarnost med Nemčijo in Francijo, so s sklepi Hitlerjeve vlade skoraj docela uničena.

Pričenja se zopet doba tekmovanja v oboroževanju in le malo je upanja, da bo mogoče katastrofalne posledice te dobe preprečiti.

Ameriški veleposlanik je pri nemški vladi energično protestiral proti napadom na ameriške državljane v Nemčiji ter zahteval ostro kaznovanje krivcev. V vsem je bilo pretepenih v Nemčiji 27 ameriških državljanov.

Švica se je pričela oboroževati in je parlament znova dovolil 20 milijonov švicarskih frankov za vojaške namene. V kratkem pa bo vlada zahtevala še nadaljnjih 85 milijonov švicarskih frankov. Švica se oborožuje, ker so listi prinesli vest, da hoče Nemčija skozi Švico napasti Francijo.

Rusko-japonska vojna nevarnost vedno večja, tako javljajo vesti iz Daljnega vzhoda. Koncentracija ruskih čet ob mandžurski meji neprestano napreduje in vsakih 45 minut prihaja nov vojaški vlak v vzhodno Sibirijo. Vsled nastopajoče zime, ko je ob mandžurski meji po več mesecev neprestano od 40—50° C pod ničlo, pa pač še ni misliti na takojšen izbruh vojne.

Generalni štrajk bodo proglasili avstrijski socialni demokrati, kakor je sklenil njih strankin zbor, če se razpusti njih stranka ali njih strokovna organizacija, če bi bil imenovan na dunajski magistrat komisar ali če bi bila ustavljena »Arbeiter Zeitung«.

Herriot je ozdravel in je mogel v županskem uradu sprejeti svoje sodelavce.

Zunanja trgovina

Francoski uvozni kontingen- ti za Jugoslavijo

Zavod za pospeševanje zunanje trgo-
vine javlja, da je franc. vlada odredila
za 4. tromesečje t. l. te posebne kontin-
gente za Jugoslavijo.

št. franc.	car. tarife	
12	prašiči	1000 stotov
eks 16 A	sveže ovčje meso	500 "
eks 17	salame	15 "
eks 34 A	jajca	900 "

Za te kontingente daje izvozna uve-
renja Urad za kontrolo izvoza živine in
živinskih proizvodov.

Poleg teh so odobreni še ti posebni
kontingenti za sadje in povrtnino:

jabolka in hruške	1935 stotov
drugo sadje	550 "
sveža povrtnina	87 "

Nadalje so dovoljeni še ti kontingenti
za blago, za čigar uvoz pa mora dobiti
dovoljenje od franc. kmetijskega mini-
strstva francoski uvoznik:

št. franc.	car. tarife	
4, 5, 6, 7	govedo	900 stotov
8	teleta	182 stotov
9	žive ovce	400 ovc
eks 16 A	sveže in ohlajeno svinjsko meso	371 stotov
17	lis svinjsko meso pre- delano, nekuhan	78 stotov
18	zaklana živina	307 "
eks 34 A	jajca	500 "
36	sir	240 "

Adria prašek je boljši

UVOZNI MONOPOL ZA SADJE IN ZELENJAVO NA NIZOZEMSKEM

Nizozemska vlada je začela z vsi do-
slednostjo izvajati svojo namero, da za-
ščiti svoje poljedelstvo pred tujo kon-
kurenco. Po uvedbi monopola na uvoz
žita je sedaj prišel še uvozni monopol
za sadje in zelenjavo. Vse uvoze se more
odlej vršiti le po »Neederland'sche Gro-
nenten en Fruit Zentrale« v Haagu.
Vsak uvoznik mora svoje blago ponuditi
tež centrali, ki prodaja to njegovo blago
proti določenemu naplachu. Iz dobička
centrale se ustanovi fond za podpiranje
sadjarstva in vrtnarstva na Nizozem-
skem.

CARINSKA VOJNA MED POLJSKO IN FRANCIJO

Ker je Poljska zvišala uvozne carine
tudi na nekatere francoske izdelke, so
bila pretrgana poljsko-francoska trgo-
vinska pogajanja. Vendar pa so poljski
zastopniki izjavili, da se podvržejo raz-
sodbi Boncourja. Francoski listi pišejo,
da mora sedaj Francija izključiti Polj-
sko od prednosti minimalne tarife.

*
Grški finančni in gospodarski mini-
ster sta podpisala odlok, po katerem se
plačuje za uvoz bolgarskih pridelkov
normalna tarifa, če se v zameno uvozijo
grški proizvodi. Ker velja ta ugodnost
na Grškem samo za predmete iz držav,
ki imajo z Grčijo trgovinsko pogodbo,
vse druge pa morajo plačevati deset-
kratno carino, smatrajo, da je s tem
Grčija povdarila svojo pripravljenost,
da zavladajo z Bolgarsko normalni tr-
govinski odnosi.

14 milijonov Ké znaša aktivni saldo
Češkoslovaške napram Madjarski. Madjar-
ska predlaga, da plača ta svoj dolg z
večjim izvozom svinj.

Uvoz piva v Ameriko je silno nazado-
val. Dočim je bilo v juliju uvoženih 250.000
galonov piva, jih je bilo v avgustu le še
50.000. Padec so povzročile visoke uvozne
carine, ki so pivo preveč podražile.

TE DEN LJUBLJANSKI BORZI

Posebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca čvrsta.

Promet Din 7.805.129-29.

Na vseh borznih sestankih minulega
tedna je vladala izredna kupčijska živah-
nost — kot je razvidno iz spodnjih pro-
metnih števil:

9. okt. Din	762.584-95	Dunaj—Din
10. okt. Din	920.989—	Din—Dunaj
11. okt. Din	890.338-66	Dunaj—Din
12. okt. Din	4.556.391-70	Berlin—Din—Dunaj
13. okt. Din	674.824-98	Din—Dunaj

Osobito četrtkov borzni sestanek izkazu-
je rekordni dnevni devizni promet v zne-
sku Din 4.556.391-70, od čegar odpade sa-
mo na devizo Berlin nad 4063 tisoč dinar-
jev, ostalo pa na intervencijsko in privat-
no blago. Zanimivo je pri tem dejstvo, da
je bil gros deviznih zaključkov omenje-
nega borznega dne perfektuiran po privat-
nem kliringu, ki je v tem celo presegel
vse doslej izkazane celotedenske promete
v privatnih kliringih na tukajšnji borzi.
Najmanjši dnevni devizni promet beleži
petkov (13. t. m.) borzni dan v višini okoli
675 tisoč, dočim je znašal v predzadnjem
borznem tednu na torkovem (3. t. m.) se-
stanku le okoli 164 tisoč dinarjev.

Blago Narodne banke v skupnem iznosu
Din 200.000— je bilo neznatno v primeri
s privatnim blagom v višini 7.605.000 Din.
Vsakodnevno intervencijo je vršila Narod-
na banka v polnem obsegu in je bilo z
njenim posredovanjem zaključeno Londona
za 161.000 dinarjev, Curiha pa le za
39 tisoč dinarjev.

Zelo neznatna je bila — kot običajno —
količina privatnega deviznega blaga, ker
je bilo vsled privatne ponudbe zaključeno
Pariza za Din 84.000—, Trsta za 25
tisoč dinarjev, Berlina za Din 16.000—,
Madrida za Din 60.000—, Amsterdama za
Din 2000— in Curiha za Din 80.000—, v
celem tedaj znašajo privatni zaključki ko-
maj četrt milijona dinarjev.

Nasprotno beležijo znaten porast v mi-
nulem tednu privatni kliringi, ker znaša
njih skupni promet nad Din 7.555.000—
napram Din 1.980.000— v predzadnjem
tednu. Porast prometa je bil kot gori ome-
njeno največji pri devizi Berlin, zatem pri
dinarski devizi v višini Din 1.236.000—,
dočim je bilo devize Dunaj nabavljeno v
zadnjem tednu le za 115 tisoč dinarjev
več kakor v predzadnjem tednu.

V bonih grške Narodne banke tudi v
pretečenem tednu ni bilo niti prometa
niti notic, medtem ko so bili avstrijski
šilingi zaključevani (v priv. klirg) skozi
ves minuli teden po tečaju Din 8-75.

Tečaji posameznih na tukajšnji borzi
beleženih deviz so bili začetkom in koncem
prejšnjega tedna naslednji:

	9. oktobra 1933	13. oktobra 1933
Amsterdam	2307-07	2318-43
Berlin	1360-14	1370-94
Bruselj	796-91	800-85
Curih	1108-35	1113-85
London	177-30	178-90
Newyork	3763-83	3792-09
Pariz	223-88	225—
Praga	169-79	170-65
Trst	299-90	302-30

Kakor je iz gornje tečajne razpredelnice
razvidno, so notirale malone vse devize s
čvrsto tendenco, razen Curiha, ki je bil
trgovani na vseh borznih sestankih na do-
sedanji bazi Din 1108-35 — Din 1113-85.
V razdobju zadnjega tedna so le neznatno
osečirali tečaji Amsterdama in Prage, si-
cer so pa v petek (13. t. m.) beležili ob-
ponedeljkovih tečajih. Tečajni porast ostal-
ih deviz izražen v poenih je bil sledeči:
Berlin 2-22, Bruselj 0-55, London 0-12, Pa-
riz 0-44, Trst 0-56 — Newyork pa 22-22.

Efektivno tržišče

Nalik predzadnjemu tednu je zaključil
tekoči borzni teden brez vsakega efekt-
nega prometa in brez notic tako v indu-
strijskih kakor bančnih papirjih.

Notice drž. efektov	od 9. t. m.	in 13. t. m.
7 % invest. pos.	51—	51—
Agr. obveznice	27—	28—
8 % Blair	31-50	34—
7 % Blair	29-50	31—
Seligmanove obv.	39—	43—
Beglške obv.	37—	38—
Vojna škoda	243—	245—

V splošnem je vladala na tukajšnjem
efektivnem tržišču mlačna tendenca v držav-
nih papirjih, izvzemši dolarskih obveznic
naših inozemskih posojil v zlatu, ki so bi-
la zaključena po vojni, ker se obračuna-
vajo vse kupoprodaje omenjenih dolarskih
papirjev počeniši z dnem 11. t. m. po dnev-
nem srednjem borznem tečaju dolarja, pri-
števeši k temu tudi premijo Narodne ban-
ke. Porast tečajev beležijo vsled tega 8 %
Blair za 4½ točke v povpraševanju, za
5 točk pa v ponudbi, 7 % Blair za 4 točke
v povpraševanju in za 3 točke v ponudbi
(12. t. m.) ter Seligmanove obveznice za
6 točk v povpraševanju, dočim je ponud-
bena notica od srede dalje izostala.

Blagovno tržišče

Les.

Tendenca je bila skozi ves minuli te-
den nespremenjeno živahna, prav tako ce-
ne brez posebnih sprememb; zaključena
sta bila le 2 vagona mecesnovih plohov.
Povprašuje se osobito po bukovini, zlasti
parjeni I. in II. kakovosti in v jelovini
paralelno blago III. kakovosti.

V pretežni večini pa zahtevajo kupci le
suho blago, dočim takega blaga baš pri
malih producentih zelo manjka, ker si
vsled slabih razmer na denarnem trgu ni-
so mogli pripravljati blaga na zalogo. Kup-
čije v tramovih se zaključijo le tu pa tam
kak vagon, a še ta po naročilu kupca;
bordonali se pa že zelo težko oddajo. V
hrastovini, gorivem drvu in oglju je situ-
acija še vedno nespremenjena.

Povpraševanja:

Deske smreka-jelka, III., 18 mm, deske
smreka-jelka, III., 38 mm, podmera
28 mm.

Bukovi plohi, neobrobjeni, surovi, mon-
te, 27 mm.

Bukove kratice, parjene, I., II., 27, 33 in
35 mm.

Bukovi plohi, parjeni, 27—100 mm.

Iščejo se mehka in suha bukova drva za
izvoz v Italijo.

50 m³ neobrobjene, surove, suhe bu-
kovine I., II., III., 27 mm od 2 m dolžine
naprej; 20 m³ I., II., 40 in 50 mm debe-
line od 2 m naprej; večje količine jelovega
lesa III. vrste, dimenzija 18 in 24 mm.

Zito.

Tendenca v žitu je bila skozi vse borzne
dneve pretečenega tedna stalno mirna,
vsled mlačnega zanimanja pa je bil zak-
ljučen samo 1 vagon koruze in 1 vagon
pšenice. Cene so ostale nespremenjene v
koruzi, dočim je moka na ponedeljkovem
borznem sestanku popustila za 10 par pri
kg bačke provenience in za 30 par pri kg
banatske provenience; bačka pšenica pa je
popustila v tem času za pet par pri kg.

Že v 24 urah

barva, plesira in ke-
mično snazi obleke,
krobnike itd. Skrobi
in svetlolika srajce, ovratnike in manšete.
Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Sebeburgova ul. 8.
Telefon št. 22-72.

Naš pravi domači izdelek

Za odpravo uredbe o posre- dovalnem postopanju

Zagrebska trg.-industrijska zbornica
je odposlala pravosodnemu ministrstvu
to spomenico:

S svojo spomenico z dne 4. t. m. je
Trgovsko-industrijska zbornica v Osije-
ku predložila pravosodnemu ministru
svoj utemeljeni predlog, da se odpravi
uredba o posredovalnem postopanju z
dne 4. jan. 1933. Trgovsko-industrijska
zbornica v Zagrebu se v celoti priklju-
čuje predlogu osiješke zbornice. Upora-
ba uredbe o posredovalnem postopanju
je dala samo negativne rezultate ter se
je izkazalo, da ta uredba ne samo ne
more dati nobenih olajšav od krize tako
težko prizadetemu gospodarstvu, temveč
da narobe povzroča samo večje zastaja-
nje gospodarskega delovanja. Zaradi te-
ga se na področju zbornice vedno bolj
pogosto oglašajo zahteve, da se uredba
o posredovalnem postopanju odpravi in
to čim preje.

Brzjaviti:
Krispercoloniale Ljubljana
Telefon št. 2263

**Ant. Krisper
Coloniale**

**Lastnik:
Josip Verlič**

Veletrgovina kolonijalne
robe. Veleprazarna kave.

Mlini za dišave

LJUBLJANA
DUNAJSKA CESTA 33

Zaloga špirta, raznega žga-
nja in konjaka. Mineralne
vode

Tačna poštežba — Ceniki na razpolago
Ustanovljeno leta 1840

POJEM TRGOVSKEGA ZAKLJUČKA (SKLEPNEGA PISMA)

Ministrstvo za finance je nastopno opre-
delilo pojem trgovskega zaključka, ki pod-
lega taksi 1 Din: Za trgovske zaključke
po 2. odstavku 5. pripombi k tar. post. 12
taksne tarife se smatrajo one pogodbe o
nakupu in prodaji v gospodarskem smislu
potrošnih predmetov in blaga, katere skle-
pajo osebe, ki s temi predmeti trgujejo, z
osebami, katere jih nabavljajo za nepo-
sredno porabo ali v svrhu preprodaje v
skladu s svojimi obrtnimi pravicami. Take
pogodbe ne smejo razen nakupa in prodaje
vsebovati nikakih drugih pravnih poslov.

**Dr. Pirčeva
sladna kava**

je prvovrsten domači izdelek, s ka-
terim pripravite zdravo, izdatno, re-
dilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše
otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav
prijetnega okusa in jo pijo odrasli
kot otroci z užitkom.

Dobava-prodaja

Strojni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. oktobra t. l. ponudbe o dobavi 500 toporišč za kladiva in 7400 pol smirkovega platna.

Prometno-komercialni oddelček Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 23. oktobra t. l. ponudbe o dobavi 1000 kožuhov.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 30. oktobra t. l. ponudbe o dobavi 1800 kg vijakov in 1000 splint ter o dobavi 10.000 kg karbida.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 26. oktobra t. l. ponudbe o dobavi 2000 m jeklenih vrvi, 1000 komadov smirkovega platna, 20.000 kg negašenega apna, 30 kg konoplje, 50 m gradla za zastore, 50 klobčičev vrvi za zastore, 800 kg žebeljev, 5 kg tapetniških žebeljev, 22 kosov pločevine iz železa, 4000 kg tračnikov ter o dobavi ključavnic.

Dne 18. oktobra t. l. se bo sklepala pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju javna ustmena pogodba za dobave 10 tisoč kg masti, 12.500 kg kisa, 900 kg paprike in 800 kg čaja; dne 19. oktobra t. l. pa za dobavo 15.000 kg sočivja, 15.000 kg graha, 20.000 kg testenin in 49.200 kg krompirja.

(Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Popravlilo fasade se odda s pismeno pogodbo dne 23. oktobra t. l. pri inženjerskem oddelku Komande Savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Razno

Slovenske in hrvatske otroke v Italiji so začeli novodošli italijanski duhovniki siliti, da se morajo tudi izpovedovati v italijanskem jeziku.

Pri velikem procesu v Bremenu proti velikim nemškimi tekstilnim industrijalcem Lahmsen, ki so napravili več sto milijonov mark deficita, je prišlo na dan, da so prejeli hitlerjevci od teh industrijalcev na debelo denar.

Nemški inženirji zapuščajo Rusijo, ker so se poslabšali rusko-nemški odnosi. Vsi nemški inženirji, ki so bili zaposleni v industrijah za orožje in pline, pa so morali zapustiti Rusijo.

Uporaba hitlerjevskega pozdrava z dviganjem desne roke je nemškim železničarjem in prometnim policistom prepovedana, ker je nastal nered na ulicah in tudi mnoge nesreče, ker so smatrali vozniki pozdrav kot znak, da se ustavijo.

V rumunski drž. tiskarni so bile odkrite velike sleparije pri tiskanju znamk in kolkov. Država je bila oškodovana za več sto milijonov lejev.

Vojna geografija, vojna politika, uporaba strupenih plinov se poučujejo odslej na nemških univerzah, ki so s tem popolnoma prišle pod peto Hitlerjevega militarizma.

Ravne strehe so v nekaterih nemških občinah prepovedane, ker da so tuje nemški duši.

Od šest najbolj težkih bolezni, ki obstoje na svetu, se edino rak stalno širi. Vsako leto oboli sedaj za rakom na svetu že pol milijona ljudi.

Važna opozorila za kmetovalce

Rok za vlaganje prošelj za trošarine prost sladkor za slajenje mošta je podaljšan do 18. t. m. Prošnje je vlagati čim prej in vse v okrožnici navedene formalnosti je treba natančno izpolniti, ker drugače bodo prošnje odbite.

V krajih, kjer je bila povodenj, je nevarnost, da se pojavi pri živini metljavost. Sreska načelstva bodo dala siromašnim živinorejcem zadostno množino zdravil na razpolago, da ozdravijo svojo živino.

Jugoslovanski državljani, ki so dvo-lastniki na avstrijski ali madjarski meji, smejo prepeljati svoj krompir neglede na pravilnik o prevozu in tranzitu krompirja. Le krompir z avstrijskega ozemlja morajo dati pregledati jugoslovanski kmetijski ogledni postaji, ker je avstrijski krompir okužen s kugo. Uvoz okuženega krompirja je prepovedan.

Kdor izvažajo živino v Italijo, mora zelo paziti na to, da je v vagonih natančno toliko živine, kakor je navedeno v veterinarskem izkazu. Najbolje je, da sestavijo izvozniki (pri prevozu perutnine) natančno skico kletk v vagonih, ker drugače traja štetje tudi ves dan, a med štetjem ni dovoljeno krmiti živine.

ZUNANJA TRGOVINA RUSIJE

V prvih osmih mesecih t. l. je znašal obseg ruske zunanje trgovine 562,5 (lani 865,5) milijonov rubljev. Uvoz je znašal 247,1 (lani 506,5), izvoz pa 315,4 (359) milijonov rubljev.

IZREDEN POPUST NA ŠVICARSKIH ŽELEZNICAH V ZIMSKI SEZONI

Švicarske prometne ustanove so sklenile, da dovolijo tudi v zimski sezoni znaten popust na vozniških cenah in sicer od 30 do 45 %. Popusti veljajo za čas od 15. decembra 1933 do 13. marca 1934. Popust pa velja samo za potnike, ki ostanejo v Švici najmanj 7 dni. Popust velja tudi za itak že znižane kolektivne karte, za skupine potnikov od 8 do 99 oseb.

OPLEMENITENJE MADJARSKE PŠENICE

Vedno težji izvoz zahteva, da se pošilja na tuje trge samo visokokvalitetno blago, ker samo to more še zdržati konkurenco. Zato se madjarsko kmetijsko ministrstvo že od leta 1931. trudi, da se pri setvi pšenice uporablja samo prvovrstno seme. Prizadevanja ministrstva so imela popoln uspeh in pri letošnji žetvi je znašal donos oplemenitene pšenice že 40 do 45 % vse žetve. Prihodnje leto bo znova zasejanih z oplemenitenimi semeni 250.000 johov in v letu 1936. bo Madjarska pridelovala že samo oplemeniteno pšenico. Bilo bi nad vse dobro, če bi tudi mi posnemali madjarski vzgled, ker drugače bomo prepozno tožili, da ne najde naša pšenica kupcev po svetu ali pa da jo moramo prodajati v brezcenje.

LETINA OREHOV V RUMUNIJU

Letošnja letina orehov na Rumunskem je srednje dobra in se ceni na 700 do 800 vagonov, od katerih bo za izvoz od 400 do 500 vagonov. Kmet dobi za kilogram orehov od 7—9 lejev (okoli 3 Din). Rumunija je izvozila orehov leta 1930. 550 vagonov, leta 1931. 950 in leta 1932. 500 vagonov.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o zapuščini pokojne Marije Skorjanc, posestnice v Trbovljah. Konkurni komisar dr. Pernat Arnold, upravnik mase dr. Flego. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Celju dne 25. oktobra ob 9. Oglasitveni rok do 1. decembra, ugotovitveni narok dne 15. decembra ob 9.

Odpravljeni so konkurzi: o zapuščini Mirka in Marije Mernatovič, ker ni kritja za stroške postopanja, Janka in Julijane Novak, ker se je sklenila prisilna poravnava, in trgovca Suše Franca v Sromljah, ker je bila razdeljena vsa masa.

Tržna poročila

LJUBLJANSKI TRG

Sobotni trg je bil vsled dežja slabše založen ko navadno. Gob je bilo malo in so se prodajale po 3 Din merica, lepe gobe za vlaganje pa so poskočile do 10 dinarjev za kg. Jabolka je na trgu zelo malo in so se prodajala po 3-50 do 4-50 na debelo in po 4 do 6 Din na drobno, a to le kvalitetno blago. Jabolka slabjših vrst so bila cenejša. Grozdje ni letos posebno, a ga je poleg tega malo. Prodaja se na debelo po 5 do 7, na drobno pa precej dražje. Sezona češpelj je že skoraj nehala in so se češplje podražile na 4 do 5 Din (v nadrobni prodaji). — Kmetje so pripeljali na trg 15 voz zelja, ki so ga vsega prodali po ceni 0-75 Din. Krompirja je bilo 22 voz in se je podražil na 0-90 Din za kg na debelo. Vseeno so ga gospodinje zelo kupovale, ker računajo z dvigom cen.

VINSKI TRG

V zadnjem času se je pričel precej uvažati dalmatinski mošt, ki je primeroma poceni. Precej povpraševanja je po cvičku, ki pa je že skoraj razprodan. Njegova cena se je zato dvignila in se prodaja po 5 do 6 Din. Bela namizna vina se dobe še po 4 do 4-50, finejša pa po 5 do 7 Din na debelo. Domačega mošta je še malo in ni njegova cena ustaljena. Portugalka se prodaja po 4 do 5 Din.

Program ljubljanske radio-postaje

Sreda, dne 18. okt.: 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13.: Čas, plošče. — 18.: Komorna glasba, Radio kvintet. — 18.30: Radio orkester. — 19.: Religija pri prvobitnih narodih (Fr. Terseglav). — 19.30: Literarna ura: Novejši francoski romani (M. Jare). — 20.: Pevski koncert g. Julija Betetta. — 20.45: Klavirski koncert g. Čerepnina. Vmes Radio orkester. — 22.: Čas poročila, Radio-jazz. — 23.: Konec. — **Četrtek, dne 19. okt.:** 12.15: Plošče. — 12.45: Poročila. — 13.: Čas, plošče. — 18.: Otroci in učenje (Marija Kmetova). — 18.30: Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj). — 19.: Srbohrvaščina (dr. Rupel). — 19.30: Plošče po željah poslušalcev. — 20.: Glasbeno oblikoslovje (dr. Dolinar), ilustrirano z Radioorkestrom. — 20.45: Klavirska harmonika, izvaja g. Breznik ml. — 21.15: Pevski koncert g. Zorke Levičnikove. — 21.45: Čas, poročila. — 22.: Radio orkester. — 23.: Konec.

SLUŽBENI LIST

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 14. oktobra objavlja med drugim: Pravilnik za izvrševanje zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih. — Pravilnik o tehniških delih za izvrševanje zakona o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih. — Pravilnik o stavbnih okoliših v mestih. — Razne razglase sodišč in uradov ter razne druge objave.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama, začetek ob 20.

Torek, dne 17. oktobra: Sonata strahov. Red B.

Sreda, dne 18. oktobra: Pravica do greha. Premiera. Red Sreda.

Četrtek, dne 19. oktobra: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Dijaška predstava po globoko znižanih cenah. — Izven.

Opera, začetek ob 20.

Torek, dne 17. oktobra: Zaprt.

Sreda, dne 18. oktobra: Zaprt. (Generala.)

Četrtek, dne 19. oktobra: 01-01. Trdejska opera Aleksandra Čerepnina. Začarani ptič, balet Nikolaja Čerepnina. Red Četrtek.

Po izdatnosti najcenejši!

Vsaka gospodinja ve, da sta Kaffreiner Kneippova sladna kava in Pravi „Franck“ od izredne kakovosti — in pri tem poceni

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Jvan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! — Zahtevajte cenik!

Trgovci in industrijci!

Trgovski

list

se priporoča za

inseriranje!

Pleskarsko in sobo-slikarsko delo izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi

Ljubljana

Igriška ulica šte. 10

Telefon 22-67

Motvoz Grosuplje

domać slovenski izdelek • Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d.d. Grosuplje pri Ljubljani